

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี จำแนกตามเพศ อายุ หน้าที่รับผิดชอบ วุฒิการศึกษา ขนาดของสถานศึกษา และสังกัด

สมมติฐานการวิจัย

การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ หน้าที่รับผิดชอบ วุฒิการศึกษา ขนาดของสถานศึกษา และสังกัด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองและนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี จำนวน 33,090 คน โดยใช้สุทธยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 395 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 55 คน ครู จำนวน 100 คน ผู้ปกครอง จำนวน 120 คน และนักเรียน จำนวน 120 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีที่มีต่อการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ลพบุรี ใน 8 ด้าน ได้แก่ ความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี และความมีน้ำใจ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือบันทึก เสนอมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อออกหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 และ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยส่งแบบสอบถามให้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน จำนวน 395 ฉบับ และผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้รับกลับคืนทั้งหมด 346 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.59

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง นักเรียน โดยใช้การทดสอบที (t-test) และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ตามตัวแปร อายุ หน้าที่รับผิดชอบ และ ขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one - way ANOVA) ถ้ามีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบค่าเฉลี่ยเป็น รายคู่ โดยใช้วิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe' method)) จำแนกตามเพศ อายุ หน้าที่รับผิดชอบ วุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และสังกัด

สรุปผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง อายุมากกว่า 45 ปี เป็นผู้ปกครองนักเรียน สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง (มีนักเรียนตั้งแต่ 121- 600) คน และเป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า

1. การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสุภาพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านความซื่อสัตย์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านความขยัน อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มอบหมายเขตรับผิดชอบให้นักเรียนดูแลบริเวณโรงเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมให้นักเรียนบันทึกความดีด้านความขยันที่ได้ปฏิบัติไปแล้วแต่ละครั้ง ลงในสมุดบันทึกความดี

ด้านความประหยัด อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ งดรงค์ให้นักเรียนรู้จักใช้น้ำ พลังงานไฟฟ้าทรัพยากร และอุปกรณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างประหยัด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมให้นักเรียนจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำวันของตนเอง

ด้านความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดกิจกรรมยกย่องคนดีเมื่อนักเรียนเก็บของได้แล้วนำมาคืนเจ้าของ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนจัดฉายภาพยนตร์ สื่อคอมพิวเตอร์ วิดีทัศน์ ประวัติและผลงานของบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ให้นักเรียนชม

ด้านความมีวินัย อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปลุกฝังให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวปฏิบัติ ข้อตกลง กฎ กติกาหรือระเบียบของห้องเรียนปลุกฝังให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวปฏิบัติ ข้อตกลง กฎ กติกาหรือระเบียบของห้องเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมให้นักเรียนเล่านิทาน แสดงบทบาทสมมติ แสดงสถานการณ์จำลอง หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับความมีวินัย

ด้านความสุภาพ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปลุกฝังให้นักเรียนเคารพ เชื้อวงศ์คำสั่งสอนของครู บิดามารดา และญาติผู้ใหญ่ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดกิจกรรมอบรมและประกวดมารยาทไทย

ด้านความสะอาด อยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดกิจกรรมแบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบรักษาความสะอาดเป็นกลุ่มสัปดาห์ของนักเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ดำเนินกิจกรรม 5ส คือ สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ สร้างนิสัย ในโรงเรียน

ด้านความสามัคคี อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดกิจกรรมการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียนสถานนักเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดกิจกรรมปลุกฝังให้นักเรียนรับบทบาทของตนเองในฐานะผู้นำและผู้ตาม

ด้านความมีน้ำใจ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมให้นักเรียนช่วยเหลือบิดามารดาเมื่ออยู่ที่บ้าน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมให้นักเรียนช่วยเหลือผู้ประสบภัยตกทุกข์ได้ยาก

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ตามตัวแปร เพศ อายุ วุฒิการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัด พบว่าไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวม และทุกรายด้าน ยกเว้นการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ด้านความขยันของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 กับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต

2 แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ตัวแปรหน้าที่รับผิดชอบของผู้ตอบแบบสอบถามมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสุภาพ ความซื่อสัตย์ และความสามัคคี แยกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบอัตราส่วน F โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) พบว่า การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

ด้านความสุภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติด้านความสุภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าของครู นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ด้านความซื่อสัตย์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติด้านความซื่อสัตย์ของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าของครู นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ด้านความสามัคคีของผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติด้านความสามัคคีของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าของครู นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในภาพรวมไม่พบความแตกต่างกันรายคู่

อภิปรายผล

1. การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสุภาพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านความซื่อสัตย์ สอดคล้องกับศักดิ์ชัย มโนวงศ์ (2544, บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อำเภอคอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ 6 ด้าน คือ ด้านความใฝ่รู้ ด้านความขยัน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความตรงต่อเวลา อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความมีระเบียบวินัยอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมด้านความขยันอันดับแรก ได้แก่ การใช้เวลาวางทำงานที่เป็นประโยชน์ทุกครั้ง อันดับสุดท้าย ได้แก่ ทำงานได้สำเร็จ ความที่ตั้งใจไว้เสมอ พฤติกรรมด้านความประหยัดอันดับแรก ได้แก่ เมื่อเห็นไฟฟ้าและก๊อกน้ำเปิดทิ้งไว้จะเข้าไปปิดทันที อันดับสุดท้ายได้แก่ ชอบซ่อมแซมสิ่งของที่ชำรุดเพื่อนำมาใช้อีก พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ อันดับแรก ได้แก่ ไม่เคยแอบดูข้อสอบเพื่อนเมื่อทำข้อสอบไม่ได้ และอันดับสุดท้ายได้แก่ รู้สึกละอายต่อการกระทำผิดแม้ไม่มีคนอื่นเห็น พฤติกรรมด้านความมีระเบียบวินัย อันดับแรก ได้แก่ การเข้าแถวเคารพธงชาติ อันดับสุดท้าย ได้แก่ ไม่เคยแต่งกายผิดกฎระเบียบของโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยณรงค์ ศรีสุข (2545, บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนมี

คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก คือ ด้านมิวินัย ด้านประหยัด และระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านมีความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (2550 ก, หน้า 9) ที่จะเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ สร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึก ในคุณค่าของปรัชญาพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้ คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีมีความรู้และอยู่ดี มีสุข ในขณะที่กรมวิชาการ (2541, หน้า 2) และบัวบุษยา (2551, พฤษภาคม 25) ได้ให้ความสำคัญกับการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะสร้าง ให้กับนักเรียนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่สมบูรณ์ เป็นกำลังสำคัญที่จะพัฒนาประเทศชาติต่อไป สอดคล้องกับผลงานวิจัยของบูล (Bull, 1998, p.669) ที่พบว่า โรงเรียนควรจัดกลไกในการ บริหารเพื่อให้บุคลากรของโรงเรียนได้ดูแลปัญหาด้านวินัยของนักเรียนได้อย่างเต็มที่ ช่วยให้นักเรียนได้ทราบความตั้งใจจริงที่จะแก้ปัญหาของโรงเรียน ไม่ใช่เป็นการจับผิดแต่เป็นการ ส่งเสริม ช่วยเหลือ สนับสนุนให้นักเรียนได้แก้ไขความประพฤติของตนเอง และพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอน และคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ดังรายงานการวิจัยของสำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา (2551 ก, หน้า ๑) พบว่าคุณธรรมที่สถานศึกษาเน้นการปลูกฝังให้ นักเรียน ในภาพรวม สถานศึกษาเน้นการปลูกฝังคุณธรรมด้านวินัยเป็นอันดับแรก ด้านซื่อสัตย์ เป็นอันดับที่ 2 ด้านขยันเป็นอันดับที่ 3 ส่วนด้านประหยัด สามัคคี มีน้ำใจ สะอาด และสุขภาพ เป็นอันดับที่ 4,5,6,7 และ 8 ตามลำดับ และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550 ข, หน้า 250-253) ได้ประเมินการปฏิบัติที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาขึ้น พื้นฐาน ระดับประถมศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนที่ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ การประหยัดและอดออม การมีสัมมาคารวะ ความมีระเบียบวินัย การ ปฏิบัติตนตามหลักหรือคำสอนของศาสนา ความรับผิดชอบ เป็นต้น ส่วนระดับมัธยมศึกษา มี คุณธรรม จริยธรรมที่ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ ความมิวินัย ความมีสัมมาคารวะ ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของชนพงศ์ มงคล (2544, บทคัดย่อ) พบว่าผู้ปกครองเห็นว่าการจัดกิจกรรมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านสิ่งแวดล้อมที่เอื้อหรือส่งเสริมต่อการพัฒนาจริยธรรม และด้าน บุคลากร ที่ทางโรงเรียนจัดมีผลต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่าการ พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ดังผลงานวิจัย ของ สุเมธธา แก่นกุล (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาจริยธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร พบว่า โดยภาพรวม จริยธรรมของนักเรียนอยู่ใน ระดับมาก และผลงานวิจัยของ ชัยณรงค์ ศรีสุข (2545, บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนมีคุณธรรม

จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านมีวินัย และด้านประหยัด มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก เช่นกัน

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ตามตัวแปร เพศ ระดับอายุ วุฒิการศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู และสังกัด พบว่าไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวม และทุกรายด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาคูข้อมูลระดับอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นอายุของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อายุมากกว่า 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.19 รองลงมา คือ อายุ 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.29 และน้อยสุด คือ ต่ำกว่า 36 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.51 จะเห็นได้ว่าเป็นวัยเดียวกัน ซึ่งความคิดเห็นจึงอาจไม่แตกต่างกัน สำหรับตัวแปรสังกัดที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการสนองภารกิจของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา(2550 ก, หน้า 9) ซึ่งได้นำประกาศนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่จะเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ สร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกในคุณค่าของปรัชญาพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคอนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐาน ของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีมีความรู้และอยู่ดีมีสุข มาสู่การปฏิบัติ สำหรับการปฏิบัติด้านความซื่อสัตย์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 กับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ตัวแปรหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถามมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสุภาพ ความซื่อสัตย์ และความสามัคคี แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อทดสอบรายคู่ พบว่า ด้านความสุภาพ และด้านความซื่อสัตย์ ของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าของครู เมื่อพิจารณาคูภารกิจหลักของผู้บริหาร ซึ่ง ปรียาพร วงศ์อนุครโรจน์ (2542, หน้า 8) กล่าวว่าจะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพัง คนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ผู้ช่วยงาน แต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด และความต้องการ ที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเอาเทคนิควิธี และ กระบวนการบริหาร ที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ในส่วนของครู วิเศษย์ หมายดี (2542, บทคัดย่อ) พบว่า ครูไม่ให้ความร่วมมือ

เท่าที่ควร เนื่องจากครูมีภารกิจรับผิดชอบค่อนข้างมาก และในด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน โรงเรียนเน้นการสร้างวินัยในตนเอง นักเรียนบางส่วนขาดวินัยและมีความประพฤติไม่เหมาะสม อันมีสาเหตุมาจากปัจจัยทางสังคม สำหรับการปฏิบัติด้านความสามัคคีของผู้บริหาร สถานศึกษาสูงกว่าของผู้ปกครองนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามัคคีให้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนวรคุณอุปถัมภ์ (2551, เมษายน 20) ได้ปลูกฝังให้นักเรียนมีความรักและสามัคคีกันในการที่จะพัฒนาโรงเรียน เช่น กิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายใน ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี การจัดทำมีการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนในการรณรงค์ในโอกาสต่างๆ เช่น การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับประเทศ นอกจากนี้ ผลการวิจัยของ กนกพรรณ บุญธรรม (2540, บทความย่อ) ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรม พบว่า ครูส่วนใหญ่แสดงพฤติกรรมในการปลูกฝังจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความสามัคคีให้แก่เด็กนักเรียนมากที่สุด ในขณะที่ผู้ปกครองไม่มีเวลาให้กับสถานศึกษามากนัก จึงมีความคิดเห็นในด้านความสามัคคีน้อยกว่าผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุน รวมทั้งกำหนดเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้สถานศึกษานำไปพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง
2. สถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติ ที่มีทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ควรได้ร่วมมือกันจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยเฉพาะ เรื่องของความประหยัด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือสังกัดอื่นๆ
2. ควรศึกษาคุณธรรมที่นอกเหนือจากคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ เช่น ความอดทน ความเสียสละ และความมกตัญญู เป็นต้น
3. ควรวิจัยเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวกับพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในสถานศึกษาด้านแบบ เพื่อเป็นแนวทางให้กับสถานศึกษาอื่นๆ